

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
 Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
 Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze
Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de trei 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Ordin preaînalt.

Maiestatea Sa, Impăratul și Regele Carol, a dat un ordin preaînalt, în care se spun următoarele:

Succesele splendide ale combatei infecțiilor au scutit trupele mele și popoarele mele de jertfe grele, au menținut armata mea în starea de a lupta și au contribuit în mod esențial la succesele armelor noastre. Prin cooperare unitară, prin dezvoltarea întregii energii și prin cea mai mare jertfire de sine au raportat medicii învingerea aceasta asupra unui dușman hain. Multă dintre ei au murit în urma infecțiilor de răsboi, ca vrednici camerazi ai vitejilor medicii militari, cari și-au aflat moartea de soldați în exerciarea datorinței lor, pe câmpul de luptă. Esprim întregului corp de medici nețârnurita mea recunoștință, înainte de toate medicilor militari conducători și comisiunilor de salubritate, cari au dat viață prevăzătoarei, puternicei organizațiuni, estinsă asupra tuturor părților puterii armate. Mulțumesc facultăților de medicină, cari au crescut medicii pentru o astfel de înaltă concepție a chemării lor și prin o solidă pregătire au pus bazele sigure ale binecuvântării activității a medicinei în acest răsboi.

Carol.

Formarea noului cabinet.

Sibiu, 15 Iunie n.

In urma împrejurărilor încă tot cam anormale în cari ne aflăm, nu prea avem legături cu capitala țării, și astfel ne lipsesc informațiile directe despre cele ce se petrec acolo. Suntem necesitați deci să ne orientăm după informațiile pe cari le găsim în ziarele budapestane despre munca pe care o desvoală noul nostru ministru-prezident, contele Eszterházy Móritz, pentru a satisface incredințării primite dela Coroană și a forma noul cabinet ungari. Iar din ele primim impresia, că mai sunt încă mari greutăți de învins, greutăți de diferite nature, până vom putea înregistra faptul, că noul guvern ungari e compus în totală regula și a depus jurământul în mâinile Maiestății Sale.

Natural, că greutățile pot să fie învinse în vreme mai scurtă, ori mai lungă, și astfel nu e eschisă posibilitatea, ca pe când încheem numărul acesta de ziare să avem deja un guvern nou, constituit în totală regula, dar se poate și aceea, că nu-l vom avea decât abia în cursul săptămânii viitoare. Un lucru însă pare a fi sigur, anume: că formarea unui cabinet de concentrare nu mai e posibilă, în urma îndărjirei cu care partidul național al muncii, care formează majoritatea în dietă, ține la punctul său de vedere bine cunoscut și nu vrea să facă concesiuni în chestia reformelor electorale; prin urmare, noul ministru-prezident ungari va fi necesitat să-și formeze cabinetul din partidele aparținătoare minorității opoziționale din dietă.

Dar și la partidele acestea întâmpină greutăți, pentru că fiecare din ele are alt program politic și alte aspirații și e greu a le aduce toate în consonanță, mai ales, că și motive personale joacă rol însemnat la le-

garea unei înțelegeri definitive între noul ministru-prezident și conducătorii partidelor mici din dietă.

Chestiile principale, cari trăgănează formarea noului cabinet ungari și începerea activității sale, sunt acestea două: reformele electorale și transacția cu Austria. Sunte partide, cari în chestia primă ar merge bucuros cu contele Eszterházy, dar nu pot să meargă alătura cu el în chestia a două, și iarăși sunt politici maghiari, cari sunt de acord cu noul ministru-prezident în privința transacției, nu însă și în privința reformelor electorale.

E de sine înțeles, că după ce din partea partidului național al muncii, cel mai mare partid din dietă, contele Eszterházy a fost întâmpinat cu refuz, limpezirea situației are să fie căutată cu orice preț în ceea cea altă direcție, și contele Eszterházy a stat gata să caute legături cu toate celelalte partide, chiar și cu partidul independent întransigent al contelui Károlyi Mihály și până și cu socialiști. A avut întrevadere și consultări cu contele Károlyi și cu fruntașii socialistilor, iar contele Károlyi a fost primit și în audiență Luni din partea Maiestății Sale, cu care ocazie contele ar fi declarat, că e gata să sprijinească din toate puterile noul guvern, descoperind deocamdată partidul său din program punctele referitoare la politica externă și la transacția cu Austria, în urma căruia fapt se crede, că contele Károlyi va intra cu suoranță în guvern, ca ministru al țării sociale (portofoliu nou), ori ca ministru pe lângă Maiestatea Sa, Regele.

Tot prin contele Mihail Károlyi va ajunge să facă parte din guvern și social-democratul Dr. Vázsonyi Vilmos, căruia îi va fi oferit portofoliul ministerului de justiție. Cu contele Apponyi decurg încă per tractările, și i s-ar fi oferit portofoliul ministerului de interne, ori de culte și instrucție, în caz că mai lasă și el ceva din întransigență în chestia transacției cu Austria. Contele Apponyi și partidul său nu vreau adeca să se lege o învoală prelungă vamală-comercială cu Austria, ci una mai scurtă, provizorie, ceeace însă nu e în interesul, nici al Austriei, nici al Germaniei.

Contele Eszterházy a fost în Viena, unde a avut o întrevadere cu contele Czernin, ministrul de externe al monarhiei, și a fost și la Regele, pentru a-i face raport despre starea lucrurilor, referitor la formarea cabinetului nou ungari.

Pe scurt deci, decurg încă per tractările cu privire la formarea noului cabinet și nu știm când și cum se vor termina. Să sperăm însă, că în curând și bine; pentru că contele Eszterházy a declarat din capul locului, că misiunea sa e definitivă, prin urmare are să-și formeze cabinetul cum poate și din oamenii pe cari îi căptă și cari vreau să muncească cu el împreună, pentru a duce la inde-

plinire dorințele Coroanei, cu privire la îmbunătățirile și la drepturile pe cari Coroana vrea să le vadă introduse în țară. Pedecile pe cari le întâmpină să nu-l spară, intrigele cari se țes în contra sa să nu-l disguste, ci meargă înainte, pe calea pe care i-a croit-o Coroana, pentru că milioanele cele multe ale țării sunt cu el și dela el își așteaptă mantuirea. Ajute-i bunul Dumnezeu, ca să li-o poată da cât mai curând!

Un radiogram. Un ziar englez primește informația dela corespondentul său din Petrograd, că s'a convins despre adeveritatea știrei, că generalul Hindenburg a trimis consiliului muncitorilor și soldaților din Petrograd un radiogram, de cuprinsul că primește cu simpatie ideea legării păcii fără anexiuni și fără despăgubiri de răsboi, și-l asigură, că Germania e gata să lege o astfel de pace.

Scornitura senzațională. Ziarul Times din Anglia dă ca positivă știrea, că o delegație militară austro-ungară, compusă din doi generali, doi coloneli, 20 de ofițeri și 15 soldați, a plecat dela front la Petrograd, pentru a comunica guvernului rusesc condițiile de pace ale monarhiei noastre. Delegația a fost însă arestată în Chișinău și escortată la Petrograd. Dela loc competent se dă cea mai categorică desmințire acestei știri senzaționale, care e inventată în întregime ei.

Reformele electorale. După ziarul «Az Ujság» din Budapesta, în cercurile politice de acolo se crede, că programul noului ministru president, al contelui Eszterházy Móricz, în chestia reformelor electorale, ar fi următorul: Dreptul electoral e universal, egal și secret, pentru toți cetățenii de stat ai Ungariei cari știu să scrie și sunt trecuți de 24 ani. Fără considerare la etate, primesc drept electoral toți aceia, cari sub decursul răsboiului au făcut serviciu la front. Drepturile căștigătoare vin respectate; prin urmare, cei trecuți în liste de mai înainte, rămân în exerciarea dreptului electoral și pe mai departe. Dreptul electoral primește mai departe fiecare muncitor industrial, trecut de 20 de ani și deplin calificat în ramul său de măiestrie. Pentru a nu putea intra în parlament elemente nedorite, se vor lua măsuri, ca pentru acestea dreptul pasiv electoral să fie suspendat pe vreme anumită.

Conclusul capitalei. Cu ocazia unei impunătoare manifestații de Vineri din capitala țării, a fost predat primarul Dr. Bárczy, iar din partea acestuia a fost înmânat Maiestății Sale, regelui Carol, următorul conclus luat din partea muncitorilor și a cetățenilor din Budapesta, în chestia votului universal: «Nu cei puțini, ci milioanele apără Ungaria în contra dușmanului exterior. Iar aici, acasă, face posibilă rezistența noastră, munca plină de jertfe, nu a celor puțini, ci a milioanelor. E deci pe partea milioanelor, nu pe a celor puțini dreptul, de a putea conduce și în vreme de pace soarta patriei lor, care lor poate să-și mulțumească existența. Dorim prin urmare, să fie format un guvern al dreptului electoral, care înainte de toate chestiile ridică la putere de lege fără amânare dreptul electoral, universal, egal și secret. Numai un astfel de guvern garantează pacea internă și poate să pregătească în mod vrednic pacea popoarelor. Suntem deci pentru o luptă statonnică și neintreruptă în contra oricărui guvern, care

ar vrea să confiște dreptul poporului, ori să-i trăgăneze realizarea, fie sub orice pretext. Contopească-se odată, statul și poporul, patria și dreptul!»

Problemele preoțimii după răsboi.

— De Dr. Gh. Comșa. —

I.

Am înainte-mi o broșură de 28 pagini, care conține discursul inaugural al rectorului universității din Budapesta, ținut în 30 Septembrie 1916. Acest discurs al rectorului Dr. Mihályfi Ákos, e de o frumuseță extra-ordinară și interesează preoțimea întregei țări, fără deosebire de confesiune. E intitulat: «A papság feladatai a háboru után». Cunoașterea lui din partea preoțimii noastre e foarte folositore, mai ales, că autorul e preot și profesor de pastorală al facultății teologice din Budapesta. Are o scriere celebră în două volume, apărută în anul 1896, despre: «Istoria și teoria creșterii preoțimii»,

In cele următoare voi da conținutul acestui discurs, relevând misiunea sublimă ce o are preoțimea după răsboi. Remarc înainte de toate satisfacția cu care vestește autorul, că la facultatea teologică a universității din Budapesta s'a ridicat nivoul învățământului prin o reformă cu două puncte culminante: cursul teologic s'a ridicat dela 4 la 5 ani, iar la fiecare obiect teologic, pe lângă cele 6 ore de prelegeri săptămânale, s'a introdus deprinderi seminariale cu 3 ore la săptămână, respective despre unele chestiuni speciale s'au luat prelegeri separate. Însă deși vorberea sa inaugurală o ar putea ținea despre reforma învățământului teologic, totuș voiește să dovedească adevărul, că și oamenii științei au scopul de a măntui tot ce se poate din catastrofa ajunsă asupra omenimii prin răsboi: și astfel vorbește despre misiunea și problemele speciale ale preoțimii după răsboi.

Anume relievează, că la desvoltarea acestor probleme nu se cugetă numai la preoții romano-catolici, ci la preoții tuturor confesiunilor. Problemele acestea nu sunt pur preoțești, ci cad în sfera salvării poporului în accepția mai largă a cuvântului. Însă salvarea poporului chiar și în înțeles mai larg e o problemă și pentru preoțime. Căci un preot nu este chemat să îngrijească oamenii științei și credincioșilor săi. Dacă am persista în o așa credință falsă, ar fi tot mai mare prăpastie dintre preoții și laici; un laic ar înțelege cuvântările și învățările unui preot tot mai greu.

Concepția, că un preot e chemat să îngrijească oamenii de sufletul credincioșilor, e greșită, din motivele următoare. Sufletul cu corpul împreună formează pe om. Pe pământ nu trăiesc suflete, ci oameni. Pe om trebuie să-l conducă preotul, deci numirea de pastor sufletesc nu învoală în-

sine, că preotul are să influențeze numai asupra sufletului unui credincios. *Pe om* are să-l conducă și să înțelească, pe om, care trăește pe pământ, dar are și suflet omul, iar sufletul împreunat cu corpul împrumută acestuia un scop mai înalt de viață. Un preot adevărat va conduce deci pe omul întreg spre viață mai înaltă, arătată de suflet. Atunci va fi apropiere mai mare între preoți și laici, și poporul va prezenti mai mult pe preot, care vede nu numai de suflet, ci de omul întreg. Evident, că și preotul va cunoaște mai bine poporul, iar acesta va înțelege mai bine predicile preotului.

Mântuitorul nostru Isus Cristos a explicat învățările sale cu asemănări și pilde luate din lumea materială a vieții pământești: despre sămânător, lucrătorii viei, pescar, păstor etc. Biserica face procesiuni la câmp, sănătatea bucatele, are rugăciuni contra grindinei etc. etc. Deci viața materială a omului nu poate fi indiferentă pentru un preot. Dimpotrivă.

După răsboi mai întâi de bunurile materiale ale poporului avem să ne îngrijim. De aceea se impune mai mult ca ori și când, să accentuăm datorința preoților de a se îngriji de cele materiale ale credincioșilor. Dacă vindecăm ranele materiale, mai ușor vindecăm apoi și pe cele sufletești.

O rană mare a produs răsboiul în poporație. Mulți au căzut pentru apărarea tronului și a patriei. Daci mai întâi repararea acestei perziuni trebuie făcută în vedere. Repararea se poate ajunge prin cinci dispoziții ale forurilor sanitare și administrative: reducerea mortalității copiilor, curățenia vieții familiare, îngrijirea de orfanii răsboiului și de invalizi, lupta împotriva tuberculozei și a altor morbi epidemice și reducerea emigrării, precum și reîmpatriarea celor emigrați.

Preotul va scoate la iveală, că celce are copii, e binecuvântat de Dumnezeu. Legislația și administrația au să concurgă cu ajutorul lor spre acest scop. Széchenyi a zis, că aşa de puțini suntem, încât și patricidului trebuie să-i dăm iertare. După răsboiul acesta populația va scădea și mai mult. Trebuie luate măsuri penale împotriva celor ce atentează la viața omenească. Copiii ilegitimi trebuie puși sub scutul legii.

Împiedecarea răspândirii tuberculozei și a boalelor lipicioase se ajunge prin măsuri sanitare în straturile mai de jos ale societății. Preotul poate fi apostol în privința aceasta, căci sub

raportul higienei, animalelor pe sate li s'a făcut mai mult, ca pentru higiena omului.

Unde nu poate veni medicul la vreme, preotul e chemat a explica credincioșilor cele mai de lipsă elemente ale higienei și a da primul ajutor. Fiecare comună după răsboi ar putea avea o soră de caritate, cu pregătirea recerută. În privința orfaniilor răsboiului recomandă preoțimii romano-catolice, să se îngrijească de ei, luând după putință câte un orfan spre creștere, prin ceece vor face mare serviciu celibatului, pe care atât de mult îl batjocoresc unii și alții.

A doua problemă de căpetenie după răsboi este reorganisarea vieții economice. «Cametele împrumuturilor de răsboi, întregirea și restabilirea mijloacelor de comunicație deteriorate și nimicite, restituirea pagubelor cauzate cu răsboiul, restabilirea părților de țară devastate prin dușman, despăgubirea populației, care a suferit pagubă, instruirea de nou a armatei, ajutorarea orfanilor și văduvelor răsboiului, provadarea de amănă a invalidilor răsboiului: toate acestea se pot indeplini numai prin urcarea respectabilă a dărilor indirekte și directe». Poverile mari le putem purta pe lângă două condiții: *produție mai mare și reducerea pretențiilor*.

Schimbare de tron în Grecia. Anuită se pare că și-a ajuns scopul și în mult cercata și din partea ei mult maltratată Grecie. O telegramă a agenției *Havas* anunță, că Regele *Constantin* a renunțat la tron, în favorul fiului său (al doilea) *Alexandru*, după ce comisarul antantei, *Jonast*, a pretins, ca moștenitorul de tron să fie esclus dela moștenirea tronului grecesc. Regele *Constantin* va pleca, cu un vapor englez, prin Italia la Elveția.

Evenimente mari și mari? De câteva zile sunt închise porturile franceze dela marea nordică pentru comunicația cu statele neutre și din aliașurile pe căile fac ziarele franceze și engleze sărăcătoare deducă, că se așteaptă evenimente foarte însemnante pe mare. Probabil, că vor sosi în porturile franceze câteva vapori cu trupe americane, și acesta va fi așteptat eveniment însemnat.

Un om al datoriei.

Ideeza înființării internatelor în apropierea gimnaziilor, pentru educația religioasă-morală și instruirea tinerimii gimnaziale, a deslegat o problemă grea pedagogică.

S'a alungat grija, s'a redus în mod foarte simțit cheiul zadarice, ce le făcea părinți, pentru fiul lor plasati pe la

particulari. Onoare excepțiunilor, care au contribuit mult la creșterea corectă a tinerimii române din cele trecute vremii! În interne, bine conduse, spiritul de sinceră colegialitate crește, sentimentul ajutorului reciproc se cimentează; timpul datorit muncii linistite și serioase se cinstesc, se oțelesc voințele tinere, și caracterul încă în dezvoltare primește o îndrumare sănătoasă în avântul progresului științific.

Părinții, îngrijorăți de soartea și viitorul fiilor lor, vor trebui să văză un far luminos de cultură, morală și intelectuală, numai în acel internat, care ieste condus an de-a rândul, sistematic, de-o mânaageră, de-o minte și voință superioară și disciplinată de-un suflet înălțat la idealul pedagogiei moderne, pentru că dela modul, în care conduce un rector familia internatului, atâtănu aproape cu precizie matematică rezultatul învățământului în fiecare an de școală.

Profesorii, cu dragoste pentru elevi, cu adevărat respect și condescendență față de părinți, simțesc adevărată bucurie și stind, că timpul de învățat nu se perde cu nimicuri, se știu, oarecum, îmbărbătați la continuarea liberă și linistită a prelegerilor, cu aprofundarea metodică trebuitoare sunt convinși și iei și noi, că unde rectorul nu ie un simplu funcționar săblonar și perceptoare al taxelor de susținere a elevilor în internat, ei își consideră poziția, ca *a unui locuitor și de profesor și de părinte*, de amic și frate al studenților, internatul are o menire sublimă și o realizează conform perceptelor umanitare și pedagogice de primul rang. Rectorul harnic întreține anume cele mai perfecte legături de frație cu profesorii gimnaziali, o frație chezășită de acelaș grad academic, de-o vedere ageră și profundă în tainele educației tineretului. El culege informații despre modul și felul de-a fi al școlarilor sub durata orelor de prelegeri. Servește cu informații profesorilor, le spune acestora calitatele și defectele trupești și sufletești ale elevilor. Calitatele cautează să le desvoaite, în cale bună și folosită, defectele îngrijește a le micșora și cu timpul a le delătura. Astfel apare rectorul ca un factor, de educație de mare preț. Rolul său ia proporții nebănuite în domeniul pedagogiei și să impune cu atât mai mult, cu căt analele institutului arată, an de an, că internații merg sporind tot mai mult în calea științei, asigurându-se astfel contingentul de inteligență a poporului nostru în diferitele ramuri ale activității spirituale.

Un astfel de bărbat are fericirea să cunoască subsemnatul, în persoana rectorului nostru dela internat ort. român din Beiuș, dl Dr. Aurelian I. Magier. Doctor al facultății teologice din Cernăuți, fiu al prea de timpuriu decedatului protopresbiter Traian Magier, crescut în unul din satele noastre de prim istorice locuri ale Hălmagiu, de vreo cățiva ani, conduce destinele acestui internat. Prin incredere, ce-a știut-o căstiga prin o tactică înțeleaptă, publicul mare românesc, de pretutindeni, chiar și fiul bieților noștri refugiați din Ardeal, s'a adunat la Beiuș, părinții au constatat, alături cu profesorii, meritele multe și vrednicile îndiscutabile ale druii Dr. Magier, și astăzi, când adunăm de prin parohii banii datorați internatului beiușan, simțim o placere nespusă, ce ți-o dă convinsarea, că adună și-i dai obolul pentru o instituție, care să dovedește, prin conduce-

cerea actuală, de foarte folosită și indispensabilă.

Om modest, tacut și de muncă, nu s'a gândit niciodată să-și privească activitatea cu ochiul omului de afaceri comerciale, ci totdeauna prin prismă etice, prin o înțelegere superioară a misiunii sale de educator.

Nu i-a fost greu să se pună absolut gratuit la dispoziția elevilor mai slabii, să-i prepare pentru lecturile grele timp mai îndelungat.

Nu i-a fost greu să direcționeze voința elevilor la împlinirea statonnică și conștiințiosă a datoriei lor de-a studia cu diligență.

A simțit chiar o placere să se familiarizeze cu întreg felul de cugere și acțiune la elevilor din internat.

De aici se explică progresul în studii, seriositatea pregătirilor, consumarea materialului propus și bucuria, ce o simțim, părinții văzând, că sub obârdarea acestui tiner energic și bland, copiii noștri cresc în virtute și li se deșteaptă dorul de-a și largi capitalul cunoștințelor.

Vrednicia lui Dr. Magier ieste deci o proprietate a eului său, din care împarte cu belșug micilor săi frațiori din internat.

Internatul are un senat la conducerea agendelor sale, compus din oameni foarte distinși, cu multă dragoste pentru tinerimea noastră, care trăește între zidurile lui.

Trebuie să ne gândim însă și noi, cei dela periferii, că în condițiile materiale de aici, un rector, pe care ai încă să-l vezi înrădăcinat la conducere, mai ales știind că aur este în sufletul acestui rector, nu se mai poate cere să-și ducă astfel viață. L-am văzut și știu prea bine, că de puțin să cugetă rectorul la rebonificări; știm, — și astăzi o spui cu satisfacție, — că internatul prin senatul său a propus și Ven. Consistor a ținut să remunereze pe dl Dr. Magier, — toate acestea ca semne vădite ale recunoștinței oficiale, pentru munca sa. Eu cred însă că nu e de ajuns. Sun de credință, că pe un tiner atât de valoros, îl poți avea acolo, cu statonnicie, numai dacă îl impui prin urcarea sălăriului său, prin asigurarea viitorului în cadrele bugetare anuale și chiar peste limitele acelor cadre.

Mă încredințez că rectorul Magier este un astfel de bărbat care să cunoască subsemnatul, în persoana rectorului nostru dela internat ort. român din Beiuș, dl Dr. Aurelian I. Magier. Doctor al facultății teologice din Cernăuți, fiu al prea de timpuriu decedatului protopresbiter Traian Magier, crescut în unul din satele noastre de prim istorice locuri ale Hălmagiu, de vreo cățiva ani, conduce destinele acestui internat. Prin incredere, ce-a știut-o căstiga prin o tactică înțeleaptă, publicul mare românesc, de pretutindeni, chiar și fiul bieților noștri refugiați din Ardeal, s'a adunat la Beiuș, părinții au constatat, alături cu profesorii, meritele multe și vrednicile îndiscutabile ale druii Dr. Magier, și astăzi, când adunăm de prin parohii banii datorați internatului beiușan, simțim o placere nespusă, ce ți-o dă convinsarea, că adună și-i dai obolul pentru o instituție, care să dovedește, prin conduce-

Alex. Munteanu al lui Vasile, protopresbiter ort. român.

Catastrofă în văzduh.

O scenă ingrozitoare, petrecută în văzduh pe vreme de furtună, cu prilejul luptelor din urmă dela Isonzo, este descrisă din partea unui ofițer italian, care fusese martor ocular al întâmplării. Publi-

FOIȘOARA.

Biserica armeană.

I. Intemeierea, dezvoltarea, luptele, despărțirea ei de biserica grecească, sub influența rivalităților naționale.

Origina bisericii armenă datează din timpurile apostolice, chiar din epoca, când Domnul nostru era pe pământ. După o tradiție veche, pe care Eusebie a admis-o în istoria sa bisericească, Agbar, principale armean din dinastia Arsacizilor, trimis o ambasadă și o scrisoare lui Isus Cristos spre a-L invita să vine să locuiască în Edesa care era atunci capitală a Armeniei, și spre a-L ruga să-l vindece de neputințele sale. După aceea și tradiție, Isus Cristos trimise portretul său acestui om cu bună voine, cel dintâi dintre păgâni care a adus omagii puterii lui creștin. Nu vom să discutăm asupra valorii și asupra autenticității acestei tradiții. Să spunem numai atât, că s'ar putea sprijini pe autoritatea vrednicelor de respect, și mai ales pe credința întregii biserici armeană, care pune pe regele Agbar în rândul sfintilor săi.¹ Trebuie totuși să mărturisim, că întâia sămânță a Evangheliei, adusă de ucenicul Domnului, sfântul Tadeu, și sprijinită de primul rege creștin Agbar,

n'a prins rădăcini adânci. Eusebie raportează,² că apostolul sf. Bartolomeu a povestit creștinismul în Armenia, căreia îl s'a dat adeseori numele de India, și că el a suferit acolo și martiriul. Sf. Ieronim susține, că Armenia a fost evangelizată și de către apostolul Iuda, fratele Domnului.³ E de tot firesc, că creștinii din Armenia admit toate aceste marturii, și se mândresc, că lumina adevărului le-a fost adusă de trei apostoli ai Domnului.

Însă credința creștină n'a fost întărită în Armenia în mod general și definitiv, decât la începutul veacului al patrulea, prin sfântul Grigorie, supranumit Luminătorul. Acest sfânt episcop își trăgea originea din dinastia regăscă a Arsacizilor. El a avut fericirea să mărturisească pe Isus Cristos în mijlocul torturilor, și fu în sfârșit aruncat, din porunca regelui Tiridate, într-o groapă adâncă și condamnat să moară de foame. Prigonitorul, lovit de o boală asemenea celei a lui Navuhodonoșor, a fost vindecat prin rugăciunile mărturisitorului lui Cristos, devinând creștin, și începând a proteja creștinismul în Imperiul său. Poporul urma pilda principelui său. Începând din anul 302, în vreme de cățiva ani, biserica lui Cristos numără patru milioane de credincioși. Sfântul Grigorie Luminătorul a fost sfânt episcop al Armeniei de Leonie, arhiepiscop al Cesarei din Cappadoccia. Zelul sfântului epis-

cop, sprijinit de un rege credincios, a întărit credința creștină în această nouă via a Domnului. S'a întemeiat biserici și mănăstiri; tot în epoca aceasta cade și întemearea renomată mănăstire din Etchmiadzin, care este și astăzi locul de reședință al patriarhilor bisericii armenă. Acești patriarhi poartă numele de *Catolicos* sau universal. Epoca convertirii Armeniei este una din cele mai glorioase ale bisericii creștine. Veacul al patrulea a rămas vestit prin numărul și valoarea marilor scriitori, care l-au acoperit cu strălucire; atunci au trăit Atanasie, Vasilie, Grigorie Teologul, Crisostom, Grigorie de Nissa, Ieronim, Augustin.

Același veac a fost cel al celor mai însemnante sinoade ecumenice, în care mai multe dogme revelate fură definite și cuprinse în simbolul de credință. Cele mai grozave atacuri, pe care biserica le-a suferit din partea erorilor lui Arie și Macedonia, n'a putut nici să-i corumpă ortodoxia, nici să-i clătească constituția, nici să-i sfârșească unitatea ei. Silințele unite ale adevărăților păstorilor, susținute de grația lui Dumnezeu, delătură, numai cu armele spirituale, pericolele, care amenințau biserică. Primejdia comună a strâns atunci mai mult legătură dintre aceia, care credeau în Isus Cristos, Dumnezeu omul. Fericit timpul, care a văzut astfel de păzitori ai casei lui Dumnezeu.

Biserica armeană a luat parte la lupte și la victoriile, cu care ele au fost incoronate. Noi vedem pe episcopii ei la sinoa-

dele generale din Niceea și din Constantinopol. Actele celor dintâi sunt subscrise de Aristaces, succesorul sfântului Grigorie Luminătorul și acele ale sinodului al doilea de Nersie supranumit cel Mare.⁴ La sinodul al treilea general ținut la Efes, episcopii Armeniei n'au asistat personal, însă Isaac, arhiepiscopul Armeniei, trimis o mărturisire de credință, care a fost acolo cetită și aprobată.

Biserica Armeniei era așa de bine organizată și atât de solid întemeiată în veacul al cincilea; instrucțiunea spirituală era aci atât de desvoltată, încât în anul 437 episcopii acestui sinod se intruniră în sinod provincial, și după o examinare aprofundată, condamnară scrierile lui Teodor, episcop din Mopsuestia și ale lui Diodor din Tars.

Hotărârile acestui sinod, împreună cu o mărturisire de credință, au fost trimise patriarhului din Constantinopol, Proclus, care găsi credința episcopilor armeni cu desăvârșire ortodoxă, și le răspunse prin o scrisoare de comuniune.⁵ Respectul Armenilor pentru cele dintâi trei sinoade ecumenice era așa de mare, încât ei le sărbătoriau amintirea în fiecare an prin solemnități religioase: sărbătoarea sinodului din Niceea se celebra la 7 Septembrie; cea a sinodului din Constantinopol la 10

¹ Eusebie, Istoria bisericească, lib. I, cap. 13.

² Libri simb. Eccles. orient. Calend. arm. Decemb. 21.

³ Eusebie lib. V, cap. 10.

⁴ Hieron. in Math. X. v. 4.

⁵ Historia Armen. ecclesiast et politic. Clem. Jalani pag. 38 și 92.

⁶ Collectio concilior. Mans

căță în ziarul *Seccolo* din Milano, descrierea aceasta cuprinde următoarele:

Pe când luptele se desfășură cu toată furia, baloanele noastre dirigeabile faceau recunoașteri asupra dușmanului. Când pe inopție cerul a început să se întunecă, baloanele și-au căutat adăpost pe uscat. Vântul trecuse în furtună turbat; tunetul urlă; norii în toată clipa erau sfârșiți de fulgere, care schimbaseră bolta cerului într-o mare de scânteie. Se părea că lupta din nori ar voi să intreacă încărcarea oamenilor de jos...

Mă scuteam într-o un din peșterile muntelui Sabotino. Sufletul omeneșc, în mijlocul florilor răsboiului, este îndeosebi susceptibil pentru senzații însăși împărtătoare; grozăvia însă, ce mi s-a dat să o văd în timpul furtunii acesteia, a înfrecut toate spaimele, de care am avut parte în cursul răsboiului nostru.

Un singur balon mai rămasese în înălțimi. Într-o insulă se găsea un ofițer cu numele Aprea, care în gondolă își continuă liniiștit observațiile asupra terenului. Întunericul cerului fu deodată întrerupt de un trăznit cumpălit. Atunci ochii mei zări în nouăs de foc, ce ardea pe cer în întunecimea nopții. Era balonul fulgerat. Locotenentul Aprea n'avea încă idee de primejdia amenințătoare. Ședea în gondolă, cufundat în lucrările sale. Prin telefonul dirigeabilului i s'a comunicat:

«Gândește-te să scapi, balonul este în flacări!»

Imediat a recunoscut numul ofițer pericolul și situația sa desărată. Repede a desfășurat umbrela de coborât și s'a aruncat într-o insulă. Dar rețea umbrellei, căreia și-a încrezut viață, luase foc din funile aprinse, cu care era legată de balon. Flacările învăluieau alcătueala cu atât mai mult, cu cât se cobora spre pământ. Bucățile arse din balon cădeau în jos ca o ploaie de foc. Aprea se svârcolea în rețea ca puș pe cărbuni înroșiti. Cu ochii mei am văzut, cum în groza morții, desnăjdui, cu degetele tremurătoare, își scutura scânteile ce îi săreau pe corp și pe haine.

În curând, după aceasta, cercul de foc se topit într-un singur glob roșu, care se rostogoli în nimic... În momentul următor căzu un corp omeneșc mutilat, de jumătate schimbat în cărbune, pe un delușor, unde s'a oprit ca o masă neagră deformă...

Răsboiul.

La frontul răsăritean, în Galitia de est, activitatea artilleriei a fost mai puternică. Asemenea și a aviatorilor dușmani. La frontul italian s'au continuat luptele în sectorul dela șapte comune. Atacurile dușmanului s'au prăbușit în focul artilleriei noastre, ori au fost respinse în lupte date cu băionete și cu granate de mână. N'a dus la rezultatul dorit nici atacul de noapte al dușmanului. La frontul dela apus toate atacurile engleze și franceze au fost respinse de trupele germane, care împedescă orice înaintare a dușmanului. În Macedonia artleria dușmană e în plină activitate pe întreaga linie.

Februarie și comemorarea sinodului din Efes la 10 August⁷. Însă ceea ce este mai important, respectul Armenilor pentru simioadele ecumenice se manifestă în practica bisericii lor, care a primit ca regule canoanele, care au fost adoptate de ele, și care le-a observat în mare parte până în ziua de azi. Ce este mai mult, episcopii Armeniei întrețină raporturi strânsă cu patriarhii din Constantinopol, și mai ales cu episcopii Cesarei din Cappadocia, cu care erau în unire, nu numai din cauza vecinătății, ci încă și în urma înrudirei spirituale, pe care o contracteză cu dânsii începând de când sfântul Grigorie Luminatorul fusese sfântul episcop de Leonie din Cesarea. Însă, scaunul din Cesarea radia pe vremea aceea de o strălucire extraordinară; printre cei care îl ocupau, ajunge să numim pe sfântul Vasilie, care avea o deosebită dragoste față de biserică Armenia, și care contribuia în măsură mare la propagarea în sănul ei a instrucțiunii religioase. Există încă și o altă legătură, între biserică Armenia și biserică grecească, și prin ea cu biserică catolică universală, și aceasta era comunitatea liturgiei. Singura deosebire, care există asupra acestui punct, era, că ea se servea la liturgie de limba vulgară.

Din nenorocire, această unire frânească a bisericii armene cu biserică greacă

⁷ Cod. liturg. Eccles. orient. de Adalb Daniel.

NOUTĂȚI.

Crucea bulgară de vitejie. Maiestatea Sa, Impăratul și Regele nostru Carol, a fost decorat din partea regelui Ferdinand al Bulgariei cu *crucea bulgară de vitejie clasa I*, cel mai înalt ordin militar ce există în Bulgaria.

Al șaselea împrumut de răsboi. Cu considerare la interesul cel mare ce se manifestă față de al șaselea împrumut de răsboi și la dorința instituților mari de bani, la cari se fac subscririile pentru împrumut, guvernul a prelungit terminul de subscripție până la 26 Iunie nou. Cursul a acum 96 coroane 53 fileri pentru căte 100 coroane.

Decorat după moarte. Preotul militar în rezervă Nicolau Peicu, împărțit de serviciu la frontul italian și omorât, împreună cu alții, de o lăvină, a fost decorat după moarte de Maiestatea Sa, Impăratul și Regele nostru Carol, cu *crucea de cavaler a ordinului Francisc Iosif*, cu *decorația de răsboi și cu sabii*, drept recunoaștere petru purtarea vitejască și jertfioare de sine, dovedită în față dușmanului.

† Tibi Rațiu, elev al Academiei militare tehnice din Münich, al doilea fiu al domnului Dominic Rațiu, dirigentul filialei „Albină” din Lugoj, a început din vîrstă în etate de 19 ani, în urma unui tragic accident la exercițiu, în spitalul de campanie din Wladimir Wolinski, și a fost înmormântat în cimitirul militar de acolo. Decedatul, care a absolvat cu foarte bun succés în anul trecut gimnaziul din Lugoj, făcuse cu alți șase colegi, sub conducerea unui profesor, excursie la frontul din Wolhiniia, unde au făcut exerciții cu operații de mine. O mină a explodat înainte de vreme și a omorât pe profesorul și trei elevi, iar cei alții trei au scăpat cu vulnerari mai ușoare. Accidentalul s'a întâmplat în 29 Mai. Decedatul Tibi Rațiu a fost dus la spital, unde a fost supus unei operații succese, dar nu peste mult s'a ivit simptomele înveninării de sânge, care a pus capăt tinerei sale vieți. Odihnească în pace tinerul și mult promițătorul erou, iar grecii cărărilor părinți trimiță la cercul măngăierei și alinare de dureri.

Serviciul militar al miniștrilor. În ziua, când miniștrii sunt dispensați de a-și mai purta oficiul, începează scutirea lor de serviciu militar. Contele Stefan Tisza este major în rezervă la regimentul 2 de husari de honvezi, și se zice că fostul ministru președinte se va și prezenta la regimentul său. Ministrul de culte Béla Jankovich este glotăș; iar cel de finanțe, Teleszki, locotenent la un regiment de husari honvezești. Conform unui ordin prea înalt, deputații parlamentului, obligați la serviciu militar, sunt deocamdată concediați.

Dela școală centrală. Școala centrală gr. or. română din Sibiu a fost și în anul școlar 1916/17 bine frecuentată. Ca invățători au funcționat: doamna Victoria Popovici, din Nicolau Iordan și pedagogul George Uc-

nic ca suplent. Examenul public s'a ținut Sâmbătă în 9 Iunie a. c. sub conducerea domnului paroh Ioan B. Boiu. Elevii și elevale s'au examinat din toate obiectele școlalei poporale și au dat în genere răspunsuri bune și sigure, dovedă că invățătorii și-au împlinit datorința cu scumătate. La finea examenului elevii și elevale au cântat în cor și au declamat frumos spre multămirea numerosului public, care a azistat la examen, apoi dl comisar într-o vorbire potrivită dă scolarilor povetă părintești, iar ne-părinți li indeamnă a-și crește pruncii într-o frica Domnului.

Noul rector. Pentru anul școlar 1917-1918 s'a ales rector al universității din Budapesta profesorul de economia națională și științele financiare, consilierul de curte Dr. Béla Földes.

Onorarul medicilor. Secția medicală din orașul nostru, într-o școală din ședințele sale, a stabilit pentru medicii Sibiului următoarele retribuții: 1. Onorarul anual, pentru doctorul de casă, se stătoresc cu 150 coroane; 2. Taxa unei vizite medicale este 4 cor. ziua, și 10 cor. noaptea; 3. Consultația în locuință medicalui, în orele de consultare, costă 3 cor.; 4. Taxa de consiliu medical este 10 cor. ziua, și 20 cor. noaptea; 5. Un certificat medical, care pretinde o vizitare specială, costă 6 cor.; certificate simple, despre tratamentul medical, despre absența școlare și. a. sunt gratuite; 6. Vaccinarea, în orele de consultare, se plătește cu 3 cor, acasă cu 4 coroane; 7. Pentru cercetări microscopice și chimice se plătește un onorar dela 5 coroane în sus; 8. Operațiile se retribuie conform tarifei III ministeriale. Taxele stabilite intră în vigoare cu ziua de 1 Iulie 1917.

Incendiu. Sâmbătă, în 9 lunie, s'a îscăzut un mare foc în comuna Feiură din apropierea Clujului. Incendiul a nimicit 22 de clădiri.

America și răsboiul. Generalul American Pershing și suța sa, plecând la începutul săptămânii trecute din Newyork, au sosit Vineri la Liverpool. Trupa americană, venită acum în Anglia, se compune mai ales din ofițeri, însărcinăți să facă pregătiri pentru viitoarele contingente ce au să se întâlnească în Europa.

Deputat care ascunde cereale. Pe moșia din Curtici a proprietarului mare și deputatului Dr. L. Hámory (a fost ales în cercul Ocnei) a descoperit comisia militară de rechiziționare 30 de vagoane de bucate ascunse, iar în locuință: aramă, piei, lăză, oleiuri, tot lucruri, care aveau se fie de mult predate statului. Toate au fost confiscate, iar în contra deputatului Hámory s'a început procedura pentru a fi pedepsit.

Orașe pustiile. Din San Salvador (America centrală) vine știrea telegrafică, cum că întregul oraș, cu 60.000 locuitori, e pustit cu deseavârsire, în urma unui cutremur grozav de pământ, ori a unei izbucniri vulcanice. O altă telegramă sosită mai târziu, spune apoi, că și alte șase orașe sunt tot așa de pustiile, și că într-un teritor de 30 kilometri e nimicit tot ce a putut produce mâna omenească. Oamenii locuiesc pe străzi și în parcuri. Mareea nenorocire a fost provocată, cum s'a spus, ori de un cutremur de pământ, ori de o izbucnire neașteptată

expune învățătura sinodului din Chalcodon într-un mod necomplet.

Acuzația pe care au adus-o Armenii contra sinodului al patrulea ecumenic, ca și când el ar fi aprobat scrierile lui Teodor de Mopsuestia, încă este inexactă. Nici când această aprobară n'a fost rostită în acel sinod. Noi considerăm, ca fiind fără nici un temeiu aceste aspre cuvinte ale sinodului armean, din Vagărșapat: «Noi Armenii, mărturisind credința singură adevarată, care ne-a fost lăsată de sfintii Părinți ai acelor trei sinoade ecumenice, respingem această învățătură blasphematoare (pretinsă învățătură despre cele două nături în Isus Cristos), și tot ceea ce asemenea ei»;⁸ această condamnare, zicem noi, nu e intemeiată.

Cu toată această răstălmăciire, alipirea bisericii armene către biserică grecească n'a fost nimicită cu desăvârsire; o mare parte dintre armeni păstrau cu ea relații și o impresiune cu respect. Mai târziu, din sănul chiar al bisericii armene se îscăză cercuri, desbinări și partide, urmări naturale ale ori cărei rupturi dela unitatea primativă.

(Va urma).

⁸ Histoire de l'Arménie, par Chamian. Venise, 1786 T. II, pag. 225-227.

vulcanică, pentru orășele pustiile se află la poalele unui munte.

Frecvența universităților austriace. În semestrul de vară al anului școlar 1916/17 s'au înscris la universitatea din Viena 3940 de studenți și studente. (Din aceșia la facultatea de medicină au fost 581 studenți, și 516 studente). Toate șapte universitățile austriace, adică în Viena, Innsbruck, Graz, Praga (cu o universitate germană și cu una cehă), Lemberg și Cracovia, s'au înscris cu totul 11.567 studenți și studente. Aceste din urmă în număr aproape de 1200.

Reprezentări de vară. Multe din teatrele Austriei și ale Germaniei au hotărât să nu-și închidă porțile în luni de vară. În Viena bună oară, afară de teatrele curții, toate celelalte vor da reprezentări vara întreagă. Directorii de teatre se folosesc adesea de imprejurarea, că lumea în anul acesta, din cauza greutăților de aprovizionare, nu se prea duce în vîlegiatură, și nici în călătorii obișnuite în alți ani. Astfel teatrele își au publicul la indemna și în timpul din Iulie și August.

Osândit. Din Timișoara se anunță Preotul gr.-or. român din Topolovățul-mare, Nicolae Martinovici, acuzat pentru cămătarie, este osândit de tribunalul timigorean la închisoare de opt luni, amendă de o mie de coroane și pierdere drepturilor politice. Un nou proces se intenționează numitului preot pentru agitație în contra țării.

Pază înăsprită. Gazete engleze primesc dela Petrograd știri despre măsurile înăspriate cu privire la supraveghierea extărului și a famiei sala la Tarsco Selo, unde se desfășoară numeroși oaspeti din toate părțile Rusiei. Fostul țar, acum colonelul Nicolae Alexandrovici Romanov, are permisiune să se plimbe numai două ore pe zi, urmat de sentinelă la 25 de pași. Atât el, cât și soția sa trebuie să se aresteze zilnic de două ori la fereastra, ca să fie văzuți din partea ofițerului de pază. Paștele este înconjurat de un cordon triplu de soldați.

Stiri teatrale din România. O mare parte din actori români a rămas în București. Artiștii de frunte dau zilnic reprezentări la teatrul Comœdia. Se joacă cu mare succes piesele „Hamlet”, „Institutul”, „O căsnicie”, „Patima roșie”, „Cele două Leonore”. Trupa de operetă română dă reprezentări bine cercetate în Teatrul liric. La Teatrul Național s'a început o serie de opere, jucate de trupa vieneză dela „Theater an der Wien”.

Act de recunoaștere. Onoratul consiliu de administrație și federației însoțirilor sătești „Infrățirea” din Sibiu, a învăzit a cumpăra, cu scop de a fi distribuite în mod gratuit între „însoțirile” de credit sătești sistem Raiffeisen, atașate ei, 80 exemplare din broșura „Carierele vieții”, Partea I, carierele economice, industriale și comerciale de Iuliu Crișan, apăruta în editura Reuniunii sodalilor români din Sibiu (Biblioteca meseriașilor români Nr. 5). Pentru acest fel de sprijin dat cauzelor noastre economice industriale se aduc cele mai sincere mulțumite. Pentru comitetul Reuniunii: Vic. Tordășianu, președinte.

Teatru german. Sâmbătă seara se va da opereta nouă „Der Weltbummler”, de Richard Fall. Astăzi, Vineri, teatrul e închis.

Bioscopul Apollo. Reprezentării se dă zădică la orele 6 și 8^{1/2}, în Dumineci și sărbători la orele 3^{1/2}, 6 și 8^{1/2}, seara, în casa societății (Gesellschaftshaus). Programul pentru Joi și Vineri, 14 și 15 Iunie 1917: se dă Reprezentări de binefacere, în favorul oficiului pentru îngrijirea celor nevoraci în timpul răsboiului, cu binovoitorul concurs al muzicei din garnizoana de aici. Programul e următorul: *Fata schimbăcioasă*, pătanjă unei fete tinere în 4 acte. Secretarul regelui, comedie în 3 acte. În rolele principale: Rosi Oris, Käte Dorsch și Antalffy Sándor.

Cărți și reviste.

Stenografie românească. A apărut: Curs elementar de *Stenografie românească*, după sistemul stenotografic, de Vasile Vlăicu, matematicul Băncii generale de asigurare. Sibiu, tiparul Tipografiei arhidiecezane, 1916. — Cărțicica, aleătuită din două părți: una teoretică, alta practică, se recomandă în deosebi funcționarilor dela biorurile comerciale, și nu mai puțin în șinrimii scolare. S'a tipărit în editura „Biblioteca Băncilor Române” sub numerele 21—22. Prețul 2 coroane. De vânzare la Librăria Arhidiecezană.

,,TURNU-ROŞU'',

cassă de economii, societate pe acțiuni
în Boiuța.

takarékpénztár részvénytársaság
Bojczán.

Convocare.

Domnii acționari ai cassei de economii, societate pe acțiuni «Turnu-Roșu» în Boiuța, se invită prin aceasta în virtutea §-ului 18 al statutelor societății la a

XIII-a adunare generală ordinată,

care se va ține în Boiuța, la 1 Iulie st. n. 1917, la 4 ore p. m. în localul societății.

Obiectele:

1. Raportul direcției și al comitetului de supraveghiere privitor la bilanțul societății cu finea anului 1916.

2. Propunerea direcției și a comitetului de supraveghiere referitor la distribuirea profitului curat și darea absolutorului.

3. Alegerea unui membru în direcție pe 5 ani.

4. Alegerea comitetului de supraveghiere.

Boiuța, la 13 Iunie 1917.

Direcția.

1-1 (90)

Bilant la 31 Decembrie 1916.

Activa—Vagyon. Mérleg számla 1916 december hó 31-én. Pasiva—Teher.

	K f		K f
Cassa — Pénztár	1,030·14	Capital social — Részvénytőke	20,000·
Bon la bânci — Bankoknál elhelyezett tőkék	30,556·	Fond de rezervă — Tartalék alap	5,000·
Escont — Váltók	31,040·66	Fond de binefacere — Jótékony	
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsönök	25,095·	célú alap	246·64 5,246·64
Credite personale — Kötvény kölcsönök	3,450·	Depunerí — Takarék betétek	74,463·92
Efecte — Értékpapirok	1,970·	Dividenda neridicata — Fel nem vett osztály	
Mobilier — Felszerelés	149·	Interese transit. anticipate — Előlegezett átmeneti kamatok	318·
Interese transitoare restante — Átmeneti hátralékos kamatok	7,774 42	Profit curat — Tiszta nyereség	639·73
	101,056·22		101,056·22

Profit și Perdere — Nyereség- és Veszeség számla.

Spese — Kiadások.

Venite — Bevételek.

	K f		K f
Interese de depunerí — Takarék betéti kamatok	3,867·33	Interese — Kamatok:	
Spese — Költségek:		de escont — váltok után	4,187·09
Remunerájuni — Jutalékok	827·18	de hipotece — jelz. kölcsönök	1,746·70
Spese curente — Folyó költségek	300·68	de obligaț. — kötvény kölcs.	167·11
Marce de prezență — Jelenléri dijak	325·	de efecte — értékpapirok	80· 6,180·90
Porto — Posta költség	207 1,454·93	Provisiuni și alte venite — Jutalékok és egyéb jövedelmek	488·06
Contribuțione directă — Egyenes adó	384·53	Profit transpus — Áthozott nyereség	64·29
10% dare la interese de depunerí — 10% tökekamat adó	386·73		6,733·25
Profit curat — Tiszta nyereség	771·26		
	639·73		
	6,733·25		

Boiuța, la 31 Decembrie 1916. — Bojczá, 1916. évi december hó 31-én.

DIRECTIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Ioan Druhoră m. p. George Comșa m. p., prez.-elnök. Ioan Stoia Bobeșiu m. p. Vasile Cloaje m. p.

Ioan Brătulescu m. p.

Confrontând aceste conturi cu registrele principale și auxiliare le-am aflat în regulă. — Jelen számlákat megvizsgálva, a fő- és segédkönyvekkel összhangzásban találtuk.

Boiuța, la 13 Iunie 1917. — Bojczá, 1917. évi júnus hó 13-án.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIRE: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Frangu Constantinescu m. p., prezent — elnök.

Ioan Șt. Cocă m. p.

Nicolae Hâneș m. p.

Ioan Bobeș m. p.

,,BUNGĂRZANA'',

: : REUNIUNE DE CREDIT ȘI DE ECONOMII, CA ASOCIAȚIUNE ÎN BONGARD. : :

Convocare.

Neîntrunindu-se la adunarea generală din 10 Iunie n. a. c. membrii în numărul recerut de statut, prin aceasta se convoacă de nou

adunarea generală ordinată

pe 11/24 Iunie a. c. la 2 ore d. a. în cancelaria comună, cu ordinea de zi fixată în convocarea publicată în «Telegraful Român» Nr. 35/1917.

Bongard, la 10 Iunie 1917.

Directiunea.

1-1 (89)

Redactor responsabil Teodor V. Păcăian.

,,NOIANA'',

institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Noul-român — Oláh-ujfalú.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «Noiana», societate pe acțiuni, se invită conform §§ lor 15 și 16 ai statutelor societății la

a X-a adunare generală ordinată,

care se va ține în Noul-român (Oláh-ujfalú) în localul institutului la 2 Iulie st. n. 1917, la 10 ore a. m.

Obiectele:

1. Constituirea adunării generale.
2. Raportul direcției și al comitetului de supraveghiere și aprobația bilanțului pe anul 1916.
3. Distribuirea profitului curat, conform bilanțului și darea absolvitorului direcției și comitetului de supraveghiere.
4. Alegerea unui membru în direcție.
5. Alegerea membrilor în comitetul de supraveghiere.

NB. Domnii acționari, care doresc a lua parte la adunare cu vot decisiv, au să depună acțiile, eventual documentele de plenipotență la cassa institutului nostru, cu cel puțin o zi înainte de adunare (§ 17 din statut).

Directiunea.

1-1 (92)

Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1916.

Activa—Vagyon. Mérlegszámla 1916. december hó 31-én. Pasiva—Teher.

	K f		K f
Cassa în numără — Pénztári készlet	2,469 68	Capital social — részvénytőke	42,000-
Escont de cambii — Bank vältök	63,111-	Fond de rezervă — Tartalék alap	14,002-
Imprumut. hipot. — Jelzálogos kölcsönök	7,330-	Fond pentru scopuri de binefacere — Jótékonycélu alap	256·17
Cont curent — Folyó számla	3,696 86	Depunerí spre fructificare — Betétek	89,931·24
Efecte — Ertékpapirok	8,900-	Pro diversi — Hitelezők	220,11
Mobiliar — Felszerelés	300-	Divid. neridic. — Fel nem vett osztály	263-
Interese transitoare — Átmeneti kamatok	1·20	Interese transitoare — Átmeneti kamatok	750·60
Hátralékos tökekamat adó	362·48	Dare restantă după interesele depunerilor	
Profit curat — Tiszta nyereség	144,819 08	Hátralékos tökekamat adó	362·48
	144,819 08	Profit curat — Tiszta nyereség	3,033·48
			144,819 08

Contul Profit și Perdere.

Eșite—Kiadások. Nyereség és Veszeség számla. Venite—Bevételek.

	K f		K f
Interese de depunerí — Betéti kamatok	3,624·88	Profit transpus — Nyereség áthozat	277·92
Contrib. și arunc. — Adó és pótádó	608·88	Interese dela cambii — Kamatok	7,769·90
10% dare după inter. de dep.		" imprumuturi hipotecare	
— 10% betéti kamatok után	362·48	Jelzálogos kölcsön után	89·80
Salare — Fizetések	1,600-	Interese dela cont curent — Folyó számla után	163·30
Spese — Költségek	623·27	Interese dela efecte — Értékpapirok után	115-
Porto — Postadíj	54-	" după depunerí proprii — Kamatok saját betétek után	1,926·90
Chirie — Házber	100-		
Competitie de timbru — Illetékek	43·83		
Marce de prezență — Jelenléri dijak	292-		
Profit curat — Tiszta nyereség	3,033·48		
	10,342·82		

Noul-român, la 31 Decembrie 1916. — Oláh-ujfalú, 1916. évi december hó 31-én.

DIRECTIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Aurelian Negruțiu m. p., prezent — elnök. Ioan Giurca m. p. Lazar Cocoș m. p.

Ioan T. Comșa m. p. Maximilian Budac m. p. Vasile Aron m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am ajlat în deplină consonanță cu registrele institutului. — Alolirott felügyelő bizottság a jelen mérleg számlákat megvizsgálta es az intézet könyveivel teljes összhangzásban és rendben találta.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIRE: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Ioan Holerga m. p., prezent — elnök. Lesman Mór m. p. Simion Candea m. p.

Mateiu C. Jiga m. p., revizor expert al «Solidarității».

greble și întorcătoare de fân, coase „Imperatul Wilhelm“ cu Garanție pentru fiecare bucătă!

: : : : : Părți singuratice pentru mașini : : : : :

— Toate articolele tehnice trebuincioase. —

CAROL F. JICKELI, Sibiu și Alba-Iulia.

Subsemnata firmă, reprezentantă a fabricilor:

Hofherr-Schrantz și Clayton-Schuttleworth,

are în deposit: Mașini de cosit, coase „Imperatul Wilhelm“ cu

Garanție pentru fiecare bucătă!

Redactor responsabil Teodor V. Păcăian.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.